

Brief aan de raad

2021-0093241

Onderwerp: Brief aan de raad: Terugblik 'Thuis in Zwijndrecht'

13 juli 2021

Aan de leden van de raad,

Conform toezegging van wethouder De Meij, ontvangt u hierbij de terugblik op de pilot 'Thuis in Zwijndrecht'.

Aanleiding

De aanleiding voor het opzetten van de pilot Thuis in Zwijndrecht ligt in de periode 2015-2017. In die jaren is er een verhoogde instroom geweest van vluchtelingen in Europa, ook in Nederland.

Vanwege deze verhoogde instroom, heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten, vanuit het bestuursakkoord 'verhoogde asielinstroom'. Deze middelen waren destijds niet geoormerkt en er was ook geen landelijke structuur voor gemeenten rondom het thema inburgering. Inburgering was en is nu nog een taak van de Rijksoverheid.

In Zwijndrecht werd de behoefte gezien van inburgeraars aan de ondersteuning. Daarom heeft u als raad de pilot Thuis in Zwijndrecht gelanceerd.

Ambitie en maatregelen

De pilot 'Thuis in Zwijndrecht' had een tweeledige ambitie:

- vergunninghouders (vluchtelingen met een verblijfsstatus) in Zwijndrecht doen volledig mee in de samenleving.
- Zij voelen zich thuis, leren de taal, gaan naar school en/of vinden werk en bouwen een sociale kring op.

Om die ambitie te realiseren, zijn verschillende maatregelen door verschillende maatschappelijke partners van de gemeente uitgevoerd. Hierbij valt te denken aan: Stichting Vluchtelingenwerk, Diverz, het Vivera sociaal wijkteam, de Dienst gezondheid en Jeugd, de SDD en de Vivera sportcoaches. Stichting Vluchtelingenwerk had hierbij de regie.

De uitgevoerde maatregelen waren:

- Ondersteuning van vergunninghouders bij het nemen van regie op hun ontwikkeling en op alle daarbij betrokken organisaties en professionals;

- uitgebreidere opleidings- en ontwikkelkansen, passend bij de persoonlijke kwaliteiten en competenties van de vergunninghouder;
- het stimuleren van de sportparticipatie;
- het beter in beeld krijgen van de (psychosociale) gezondheid van vergunninghouders.

Wat viel op in de uitvoering van 'Thuis in Zwijndrecht'

In het terugblikken op de uitvoering van de pilot 'Thuis in Zwijndrecht' vielen een aantal zaken op. Allereerst is het duidelijk dat stichting Vluchtelingenwerk veel werk heeft gemaakt van het begeleiden van vluchtelingen. Dit gebeurde voornamelijk door vrijwilligers. In de uitvoering van de pilot ontstond echter een verschil in visie op de opdracht tussen de betrokken partners. De opdracht van de SDD is om mensen zo snel mogelijk aan het werk te helpen en daarmee uit de uitkering. Echter, de casemanager van vluchtelingenwerk had de opdracht om zoveel mogelijk aansluiting te vinden bij de mogelijkheden van de statushouder zelf. Hierbij valt te denken aan werk dat aansluit op het opleidingsniveau en de vaardigheden van de persoon in kwestie. Deze twee opdrachten kunnen in de praktijk botsen en dit is ook het geval geweest. Het verschil in visie op de opdracht heeft ook te maken met de verschillende rollen die de partners hebben ten aanzien van de statushouders. Zo had stichting vluchtelingenwerk zowel de rol van ondersteuner en vraagbaak voor de statushouders, als ook de rol van casusmanager voor inburgering en het zich thuis voelen in Zwijndrecht. Hiernaast had de Sociale dienst eveneens een regierol wat betreft de uitvoering van de Participatiewet, waar de verstrekking van een eventuele uitkering onder valt.

Er is gebleken dat de afstemming tussen deze onderdelen veel tijd kostte en dat leidde tot ruis en soms tegengestelde signalen. Dat werd vooral zichtbaar in de combinatie opleiding en werk. Dit alles heeft geleid tot teleurstellende resultaten op de doelstellingen. Er zijn aanzienlijk minder mensen langdurig aan het werk gegaan dan we voor ogen hadden met de pilot.

Leerpunten

De pilot 'Thuis in Zwijndrecht' is gestart vanuit de ontwikkeling van een verhoogde instroom van vluchtelingen in ons land. Veel partijen hebben met alle goede bedoelingen zich ingezet om de vluchtelingen een goed thuis te geven en hen te begeleiden bij hun zoektocht naar een plaats in onze samenleving. Dit heeft ondanks de inspanningen van de betrokken partijen niet op alle punten tot de gewenste resultaten geleid. Terugkijkend constateren we dat het probleem hoofdzakelijk zat in de regievoering. Deze was verdeeld over meerdere partijen waardoor niet meer duidelijk was wie waarvoor verantwoordelijk was. De leerpunten die tegelijkertijd als aanbeveling gelden voor het uitvoeren van onze taken in het kader van inburgering in de toekomst zijn:

- Leg de uitvoering van taken op het gebied van inburgering en de Participatiewet zoveel mogelijk in één hand. Zodat regie op het inkomen en de arbeidsparticipatie en inburgering meer in samenhang met elkaar tot resultaten kunnen komen.
- Blijf als gemeente nauw betrokken bij de uitvoering van de opdracht en volg de vorderingen hiervan.
- Het begeleiden van statushouders naar werk, opleiding en deelname aan de Zwijndrechtse samenleving vraagt zowel veel kennis van wet- en regelgeving (zoals Participatiewet, AVG etc.), als ook van de lokale situatie rond zorg en vrije tijd. Het is belangrijk dat de partij die statushouders hierbij begeleidt deze kennis heeft of deze snel weet te vinden.

Brief aan de raad: Terugblik 'Thuis in Zwijndrecht'

In 2021 worden de nog lopende trajecten afgebouwd door vluchtelingenwerk, dit in het kader van het afronden van de opdracht.

Nieuwe Wet Inburgering

Per 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking. Hierdoor zijn gemeenten weer aan zet om nieuwkomers te begeleiden bij hun inburgering. Gemeenten staan dicht bij hun inwoners en kunnen beter zien wat iemand nodig heeft door het organiseren van de verplichte brede intake en het overzien van het proces door een casusregisseur. U heeft als raad het nieuwe beleidskader 'veranderopgave inburgering' vastgesteld. Hiermee heeft de gemeente de regie op deze opgave in één hand gelegd, namelijk bij de casusregisseur van de SDD. De uitvoering van deze taak doet de SDD lokaal, zoveel mogelijk ingebed in onze lokale structuren.

Vanaf 2022 hoeven inburgeraars niet meer zelf op zoek naar een aanbieder van taalonderwijs, maar deze wordt hen door de gemeente beschikbaar gesteld. Ook worden inburgeraars door de casusregisseur van de SDD ondersteund in het vinden van een passende opleiding of werk. Geheel in lijn met het Transformatieplan Sociaal domein, werkt de casusregisseur van de SDD in Zwijndrecht. Zowel het wettelijk kader als de afspraken die we maken voor de uitvoering van de wet met de SDD, geven ons het vertrouwen dat we vanaf 2022 bovenstaande leerpunten goed in de praktijk kunnen brengen. Het goede werk van de Stichting Vluchtelingenwerk behouden we; zij krijgen ook een rol in de nieuwe werkwijze.

Tot slot vullen we voor de uitvoering van de Wet Inburgering ook het accountmanagement richting de SDD in. Zo blijven we als gemeente nauw betrokken bij de uitvoering van de opdracht door de SDD.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders

Hoogachtend,

De secretaris,

De burgemeester,